

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an 30 Lei
Pe 6 luni 16 >
Pe 3 luni 8 >

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă portul

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91, — Oheul Dâmboviței — 91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechiu 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

SUMAR

Cuvântarea d-lui Barbu Păltineanu la înmormântarea d-lui Al. Lahovari.

Jurisprudența Română :

Inalta Curte de casație și justiție, secția I : *Th. Raica cu Ecaterina Popescu.*

Idem : *Maria Ialomiteanu și Al. R. Ialomiteanu cu C. Cârlova.*

Tribunalul Ilfov, secția III : *Leana I. Anastasiu, Te-mistocle Borănescu și Anica A. Rădulescu cu Ecaterina Marinescu și sindicul falimentului Ion Marinescu (Purcel).*

Trib. Iași, secția comercială : *B. H. Zinner și alți asociați în firma «Unirea» cu Mendl Adlersberg.*

Jurisprudența Străină :

Tribunalul civil din Evreux : *Despre prescripțiune.*

Bibliografie.

CUVÂNTAREA

D-lui Barbu Păltineanu la înmormântarea d-lui
AL. LAHOVARI

Simpaticul și distinsul nostru coleg, d-l Barbu Păltineanu, a fost ales pentru a ține o cuvântare în numele baroului din Capitală, la înmormântarea aceluia ce a ilustrat elocința judiciară, ce a fost neîntrecut orator politic, omului prob, marele bărbat politic *Alexandru Lahovari*.

Eminentul nostru confrate a rostit următorul discurs, bine simțit și corespunzând, pe deplin, cu ideile și sentimentele noastre a tuturor :

«Luând cuvântul în această tristă și măreață solemnitate ca delegat al consiliului avocaților din Ilfov, sunt convins a fi nu numai interpretul colegilor mei, ci al tuturor avocaților români ale căror voci vin, odată cu slaba mea voce, să se amestece în concertul imens de durere și admirațiune ce se înalță în jurul acestui sicrii.

În adevăr, *Alexandru Lahovari*, care a fost o ilustrațiune și o mândrie a țerei, a fost în acelaș timp o fală și o lumină a baroului.

După niște studii de o strălucire excepțională și după câte-va luni de magistratură, el se înscrie în barou chiar în anul întoarcerii sale în țară în 1865.

În acelaș an, el avu ocaziune să dea măsura neîntrecutului său talent într'un proces politic, acela al fraților *Toncoviceni*.

Se văzu îndată că arena modestă a luptelor judiciare era prea strimță pentru acest atlet al cuvântului, care era chemat să lase o urmă așa de mare în arena vastă și sgomotoasă a luptelor politice.

Politica absorbi, în adevăr, mai toată activitatea sa, căci, chiar în intervalele în care el stetea departe de putere, talentul său fu pus în mare parte în serviciul proceselor cu caracter politic.

Și împrejurările și vocațiunea sa îl împingeau la această : Ca orator judiciar, dacă în cele alte genuri fu unul dintre cei d'întâiu, în procesele politice el fu de sigur cel d'întâiu.

În procesul *Vêlcenilor*, în procesul cu *Creditul funciar* și în atâtea altele, — mai ales între 1884—1888, — el făcu să răsune saiele *Tribunalelor* și *Curților de accentele* unei elocințe neauzite până atunci și a cărei amintire se va transmite generațiunilor viitoare.

Frumusețea și vigoarea formei nu făceau de cât să înalțe ideile drepte și sănătoase pe cari el le apăra. După procesul cu *Creditul funciar*, în care *Lahovari* apăra cu atâta căldură și cu atâta înălțime de vederi libertatea presei și garanțiile ei, triumful său fu celebrat printr'un banchet unde el, marele orator conservator, șezu la dreapta lui *Costache Rosetti*.

Iar în procesul primăriei de *Galați*, când un mare avocat liberal, devenit ministru, voi să găsească un confrate căruia să-i poată încredința fără teamă delicatele interese ale orașului, el nu stete un moment la îndoială în alegerea sa : pieptul lui *Alexandru Lahovari* i se păru stânca cea mai puternică pe care o putea pune puternicilor adversarii ai Primăriei.

Aceste omagii pe cari câte odată chiar adversarii politici erau siliți să le aducă ilustrului defunct, se adresașu pe atât marelui său talent pe cât marelui său caracter.

Caracterul lui Alexandru Lahovary, în toate manifestațiunile vieții sale, va rămânea, într'adevăr, un exemplu măreț pentru noi și pentru urmașii noștri.

Căci — pentru ca să nu vorbesc de cât de purtarea sa ca avocat — cine nu cunoaște extrema delicatețea ce el adus în exercițiul profesiei sale?

Mi-ar trebui o zi ca să povestesc trăsurile intime de desinteresare, de scrupule, de delicatețea, de conștiință, pe cari le-am auzit de la diferiții confracți de toate colorile politice numai în spațiul celor câte-va zile de când a venit vestea trăsuitoare a morții lui.

Aș putea afirma că aceea ce lumea nu cunoaște din viața lui Alexandru Lahovary este și mai vrednic de admirațiune, — dacă se poate — de cât aceia ce lumea cunoaște!

N'a fost om care să-și aleagă procesele cu mai multe scrupule despre dreptatea cauzei, — care să dea mai puțină atențiune părții mercantile a profesiei noastre, — care, în toate situațiile, să respecte cu mai multă sfială religiunea magistraților, — care să separe într'un mod mai profund politica de avocatură!

Nu'l vedem pledând nici o dată în procesele de milioane, dar îl vedem tot-d'a-una în procesele celor apăsări de putere sau de cei puternici.

Din minutul ce suia treptele puterii, el, marele ministru uita că a fost sau că va fi vr'o-dată avocat. Considera ca o indelicatețea când un fost client venea să-l roage a-și recomanda un avocat în locul său.

În fine, fiind-că cele mari se judecă și după cele mici, — țin să spun în această solemnă ocaziune că acest ilustru confrate, — ale cărui câștiguri materiale din avocatură au fost derisorii, care n'a fost ales membru în consiliul de disciplină de cât o singură dată, în 1887, care de la 1895 Octombrie era complectamente și definitivamente retras din avocatură, — a cerut din străinătate, unde era dus, ca să fie menținut în tablou și a continuat a-și îndeplini cu religiositate datoriile către corpul nostru.

În cele mari ca și în cele mici viața lui să ne servească de exemplu!

De aceia și jalea pentru pierderea lui și glorificarea ce se aduce memoriei lui nu isvorăsc dintr'o banală convențiă, ci din simțirea adâncă a sufletelor!

Și în fața măreției acestor funerarii, în fața unanimității cu care o țară întreagă pleacă ghenuchii înaintea acestui sicriu, nu știu ce simțire de bucurie amară mă năvălește, nu știu ce amestec de indignațiune și de mângâiere...

Trebuie ca cine-va să moară pentru ca lumea să-l cunoască pe deplin. Trebuie să moară pentru ca să i se facă dreptate!

Dar în sfârșit, cel puțin acum la moarte, acest om care a flămânzit și a înșelozat de dreptate a căpătat dreptate deplină și întreagă.

Dacă ar putea să deschidă ochii, el ar vedea că această țară pentru care 'și-a consumat viața a început să fie mai puțin ingrată și mai puțin oarbă!

Aceasta va fi o mângâiere pentru cei ce l-au iubit și o înlărire pentru cei ce voesc să meargă pe drumul lui.

Și acum, de pe pragul acestui locaș închinat Dreptății, voi zice supremul adio rămășițelor scumpe ale acestui mare Român, răpit așa de fără vreme familiei și patriei sale.

Nepătrunsa Providență s'a grăbit să ne ia pe acest muncitor vânjos al țarinei românești, pe acest păzitor neadormit și temut al casei românești!

Nu putem să judecăm hotărârile Ei.

Ea l-a iubit de sigur prea mult și de aceea poate că a vrut să-l odihnească înainte de seară în pacea acelei sfinte credințe, a cărei dragoste a făcut să se exale din inima și din gura lui Alexandru Lahovari cele mai elocințe accente pe cari o gură omenească le-a putut vre-o dată scoate.

Eternă și bine cuvântată să fie memoria lui!

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 10 Ianuarie 1897

Președinția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Th. Raica cu Ecaterina Popescu

Profesiune. — Dacă o profesiune trebuie să fie prevăzută de lege spre a se exercita. — Căsătorie. — Peșitorie. — Mijlocitoare de căsătorii. — Dacă această profesiune este licită. — Dacă cel ce o exercită are drept la o plată pentru serviciile aduse.

Nu este exact că o profesiune ca să poată fi exercitată trebuie să fie prevăzută de lege.

Ast-fel, profesiunea de a înlesni căsătoriile, deși nu este prevăzută în lege, însă fiind intrată în moravuri, nu este o profesiune ilicită, și ca atare cel ce o exercită are drept la o plată pentru serviciile ce face, afară numai când ar fi stipulat să-și dea gratuit serviciile sale.

Decisiunea 3/97. — Respins ca ne întemeiat recursul făcut Th. Raica contra decisiunii cu No. 92/96 pronunțată de Curtea de apel din București, s. II, dată în proces cu Ecaterina Popescu.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-nul consilier G. P. Petrescu.

S'a ascultat: d-l G. Danielopol, avocatul recurentului Th. Raica, în desvoltarea motivelor de casare, și d-l D. Chebapei, avocatul intimatului Ecaterina Popescu, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

I. «Inadmisibilitatea acțiunii d-nei Ecaterina Popescu, din proxenetism nu rezultă o acțiune pentru salariu».

II. «În ori ce cas, mandatul este gratuit și stipulațiunea salariului nu se poate dovedi prin martori nici presupțiunii peste suma de 150 lei».

Având în vedere sentința apelată care confirmă în totul hotărârea tribunalului pe care o găsește bine întemeiată în fapt și în drept;

Având în vedere că după cum rezultă din aceste sen-

tințe, Ecaterina Popescu a chemat în judecată pe Th. Raica spre a-i plăti suma de 2000 lei ce i s'au făgăduit săi cât se va aprecia de tribunal, ca salariu de serviciu ;

Că instanța de fond stabilește în fapt, din scrisorile emanate de la Raica și desbaterile urmate, că în adevăr reclamanta are profesiunea de a mijloci căsătorii și în această calitate a fost angajată de Raica spre a stăruii să se efectueze căsătoria sa legitimă cu actuala sa soție, Alexandrina Bobiș, născută Nedelcovici ; că după formarea acestei convențiuni între Raica și Ecaterina Popescu, numai prin stăruința acesteia a reușit Raica să facă logodna ; că în urmă, el recurge din nou la intervențiunea Ecaterinei Popescu pentru ca ea să înlăture niște intrigă uneltite în contra sa și că Ecaterina Popescu isbutește să convingă pe logodnică de netemeinicia denunțurilor anonime ce a primit ; că grație acestei intervenții, care constituie o locațiune de serviciu Raica poate în sfârșit să realizeze căsătoria proiectată ;

Considerând că o dată stabilit că Ecaterina Popescu avea profesiunea de a înlesni căsătoriile, consecința logică este că i se datora un salariu, pentru serviciile de care Raica a profitat, chiar dacă nu ar fi existat în speță stipulațiune expresă în această privință ; că în adevăr, nu se poate presupune, că Raica a primit serviciile unei persoane având această profesiune și că Ecaterina Popescu a prestat concursul său, fără ca nici una din părțile contractante să se fi gândit la vre-un salariu ;

Considerând că este inesact a se crede că toate profesiunile, spre a se putea exercita, trebuiesc să fie prevăzute de o anumite lege ; că profesiunea de a înlesni căsătoriile, intrată în us și moravuri, precum în fapt constată instanța de fond, nu este o profesiune ilicită, deși nu e prevăzută de vre-o lege ; că întru cât Raica nu a dovedit și nici măcar a cerut ca să dovedească stipulațiunea expresă de gratitudine sau achitarea plății ce datora Ecaterinei Popescu cu drept cuvânt Curtea fixează dânsa, cu elementele ce are sub datoriță de recurent, pe care o reduce la una mie lei și aprecierea ei suverană, scapă de sub controlul casațiunii.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

Chestiunea de a se ști dacă convenția prin care cine-va s'ar obliga a plăti o sumă de bani unei persoane (peșitor sau staroste, *proxeneta* sau *councilator nuptiarum*) cu titlul de comision pentru negocierea unui proiect de căsătorie, este sau nu nulă ca contrarie bunelor moravuri și ordinii publice, e foarte controversată atât în doctrină cât și în jurisprudență. Ast-fel, jurisprudența este aproape unanimă pentru a decide că asemenea convenție este nulă, ca contrarie ordinii publice și bunelor moravuri, întru cât ea ar fi de natură a jigni libertatea consimțământului soților și al părinților, fiind, ca atare, incompatibilă cu demnitatea căsătoriei. Cpr. în acest sens: *Pand. périod.*,

1896, 2.221. D. P. 93.2.271. D. P. 95.2.223. Tot în acest sens se pronunță și doctrina. Vezi Laurent, XVI, 150 urm., Demolombe, XXIV, 335. *Pand. fr.*, Répert. V^o. *Agence matrimoniale*, 12 urm. și *Mariage*, I, 439 urm. T. Huc, II, 41. Carozzi, *La vera teorica dei contratti*, art. VII, No. 6. Aubry et Rau, IV, § 345, p. 323, etc. Acest sistem era formal admis în codul Calimach ; « Tocmeala făcută cu cine-va să iee ceva pentru peșitorie este fără tărie » zice art. 1171 din acest cod. (879 c. austriac). Vezi și Andriachi Doni-și § 6, capit. 30, *Despre logodnă și cununie*, unde se zice : « Ceii ce fac starostie, să nu iee nimic de cât un lucru măsurat și nesimțitor » (L. 6. Cod. 5, 1).

La Români, proxeneții puteau, din contra, să primească răsplata lor : « *Proxenitica jure licito petuntur* » (L. 1, Dig. 50, 14. *De proxeneticis*.) Acest sistem, consacrat atât la Curtea din București cât și la Curtea noastră supremă prin decisiile mai sus publicate, după care proxenetul (peșitorul) ar avea acțiune în justiție pentru a cere ceea ce i s'a promis, sau ceea-ce, în lipsa unei anume convențiuni, se va aprecia de judecătorii, este admis și astăzi de o parte din doctrină. Vezi în acest sens : Baudry-Lacantinerie, II, 852. Baudry et Barde *Oblig.*, I, 311. Nougier, *Traité des actes de commerce et des commerçants*, 302. Tot în acest sens s'a mai pronunțat încă Curtea din Genova, la 4 Aug. 1877 (*La Legge* din 1878, 1, 23) și o consultație dată de Delangle, Berreyer, Paillet, Odilon Barrot, etc. produsă în D. P., 53, 211, notele 3 și 4.

În fine, în ultimul sistem se susține că, cu toate că convenția peșitorului ar fi nulă, totuși el ar fi în drept a cere răsplata ostenețelor sale și restituirea cheltuelilor făcute în interesul soților. Vezi în acest din urmă sens : C. Paris și Nîmes, D. P. 59.2, 412. D. P. 69.2, 58 și Répert. Dalloz, *Supplém.*, *Oblig.*, 197, nota 1. Vezi asupra acestei controverse celebre, însemnatul raport al consilierului Laborie (D. P. 55. 1. 147 urm.) și Giorgio Giorgi, *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano* (Firenze, 1895), t. III, 383.

Chestiunea venită înaintea instanțelor noastre judecătorești și decisă în sensul validității convențiunii de către Curtea noastră supremă fiind, după cum am văzut, foarte controversată, credem că am făcut bine de a arăta cum jurisprudența străină și legile noastre anterioare reglementează această materie, asupra căreia legile actuale sunt cu desăvârșire mute.

Toate izvoarele pe care le am citat mai sus sunt extrase din magistralul *tratat al d-lui Dimitrie Alexandrescu asupra obligațiilor*, care se tipărește actualmente și din care câte-va coli din întâmplare ne au picat în mână.

Audiența de la 10 Martie 1897

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Maria Ialomiteanu și Al. R. Ialomiteanu cu C. Cârlova

Urmărire imobiliară. — Instrăinarea imobilului urmărit dupe prima afișare a urmăririi. — Instrăinare nulă. — Când nu este nulă. (Art. 514 și 515 din procedura civilă).

Urmărire imobiliară. — Ordonanță de adjudecare.

Cum se poate ataca. — Recurs în casație. — Dacă se poate ataca pe cale principală pentru viiul de formă. — Debitor minor.

Cum poate ataca ordonanța de adjudecare. — Acțiune recursoriă. — Revisuire — Casare fără trimitere. — (Art. 559 pr. civilă și art. 39 din legea organică a Curții de casație).

1) *Este nulă de drept ori-ce instrăinare a imobilului urmărit, făcută dupe prima afișare a urmăririi, în afară de casurile prevăzute de procedura civilă.*

2) *In materie de vânzare silită, actul de adjudecare nu se poate ataca de debitor, creditorii săi alți interesați pentru viiile lui de formă, de cât numai prin recurs în casație, și în această privință, nici chiar un debitor care ar fi minor, nu are acțiune principală pentru nepăzirea unei forme esențiale, când nu s'a făcut recurs, rămânându-i numai, dupe casuri, fie acțiunea recursorie contra tutorelui, fie calea extraordinară a revisuierii.*

Ast-fel este casabilă decisiunea Curții de apel care anulează o ordonanță de adjudecare ce nu putea fi anulată pe cale principală, și se casează fără trimitere, întru cât în asemenea cas pricina nu este de fire a mai primi altă soluțiune.

Decisiunea 97/97. — Casată fără trimetere decisiunea Curții de apel din București, s. III, cu No. 413/96 dată în procesul dintre Maria Ialomiteanu cu C. Cârlova.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier G. P. Petrescu :

S'a ascultat : d-nii Pretorian și Jitianu avocații recurentei Maria Ialomiteanu în desvoltarea motivelor de casare și d-l M. Corbescu, avocatul intimatului C. Cârlova în combateri :

Curtea deliberând,

Asupra motivelor 1 și 2 de casare în următoarea coprindere :

I. «Omisiune esențială și nemotivare, asupra susținerilor mele, că ordonanțele de adjudecare relativ la vânzările silită nu se pot ataca pe cale principală, ci numai pe calea recursului».

II. «In cazul când se va decide de Inalta Curte, că Curtea de apel s'a pronunțat asupra acestei cereri, atunci onor. Curte, a intepretat rău art. 569 și 735 din pr. civilă».

Având în vedere decisia supusă recursului din care rezultă că C. Cârlova a cumpărat de la debitoarea urmărită, și după cea d'intîiu afișare imobilul acesteia,

fără că urmărirea pendinte d'inaintea tribunalului să fi încetat vre-o dată și imobilul să se fi scos de sub acea urmărire ; că Marița Ialomiteanu devenind adjudecatara sus-zisului imobil, C. Cârlova a chemat'o în judecată, cerend ca față de dînsa să se anuleze pentru viiul de formă, ordonanța de adjudecare cu No. 722/92 și dînsul să rămână bun cumpărător al imobilului ; că instanța de fond, prin decisia atacată, descoperind iregularități și nulități de formă, în dosarul de urmărire, în ce privește comandamentul, încunoștiințarea și publicațiunile de vânzare, admite acțiunea lui Cârlova și ordonă pe cale principală anularea ordonanței prin care Marița Ialomiteanu a dobândit prin licitație publică, proprietatea imobilului urmărit ;

Considerând că după art. 514 pr. civ., este nulă de drept ori-ce instrăinare a imobilului făcută după prima afișare a urmăririi, în afară de casurile prevăzute de art. 515 pr. civ. ;

Considerând pe de altă parte că, în materie de vânzare silită, actul de adjudecare nu se poate ataca de debitor, creditorii săi alți interesați, pentru viiile lui de formă, de cât numai prin recurs în casație, conform art. 559 pr. civ., că în această privință, nici chiar un debitor care ar fi minor, nu are acțiune principală pentru nepăzirea unei forme esențiale, când nu s'a făcut recurs, rămânându-i numai, după casuri, fie acțiunea recursorie contra tutorelui, fie calea extraordinară a revisuierii ;

Considerând că în speță, Curtea de apel a anulat o ordonanță de adjudecare, ce nu putea fi anulată pe cale principală, că după art. 39 din legea sa organică, Curtea de casațiune, numai rînduește altă instanță când pricina nu e de fire a primi altă soluțiune.

Pentru aceste motive, și fără a mai discuta pe celelalte, Curtea, casează fără trimitere.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III

Audiența de la 16 Ianuarie 1897

Președenția D-lui V. MICLESCU, Membru

Sentița civilă No. 34

Leana I. Anastasiu, Temistocle Borănescu și Anica A. Bădulescu cu Ecaterina Marinescu și sindicul falimentului Ion Marinescu

Judecare. — Elemente de convingere. — Dacă judecătorii în civil pot căuta elemente de convingere în actele întocmite cu privilegiul unei proceduri criminale.

Sugestiune. — Ce se înțelege prin sugestiune.

Captațiune. — Când există captațiune.

Sugestiune. — Captațiune. — Dacă constituie prin ele însă și o cauză de anulare a dispozițiilor cu titlu gratuit. — Dol. — Fraudă. — Testament. — Nulitate.

1) *Judecătorul poate căuta elementele convingerei sale, în materie civilă, în actele întocmite cu privilegiul unei proceduri criminale, și partea interesată nu are alt drept, decă depunerile martorilor, în instrucțiunea penală scrisă, sunt luate în secret și în lipsa preveniturii, de cât să le combată.*

2) *Prin sugestiune se înțelege înrîurirea ce o persoană dobîndește asupra alteia, pentru a o face să adopte o idee, sau să ia o rezoluțiune, pe care probabil n'ar fi luat'o de la sine.*

3) Există captațiune ori de câte ori prin demonstrațiunii de prietenie adevărate sau simulate, prin îndemnări, măguliri, sau alte chipuri cine-va ajunge a captiva bună-voința altuia și a dobândi de la densus liberalități, pe cari alt-fel nu le-ar fi obținut.

4) Sugestiunea și captațiunea, nefiind menționate de lege, nu constituie, prin el însăși, o cauză de anulare a dispozițiilor cu titlu gratuit, dar sunt cauze de anulare când vor fi urmate de uneltiri viclene, sau alte mijloace din domeniul dolului și al fraudei, cari mijloace au avut de efect să împiedice ca voința dispunătorului să fie expresiunea ideilor și a sentimentelor sale.

Ast-fel este nul un testament când se va constata că testatorul a fost împedecat de a se manifesta în libertate, și că testamentul său nu este expresiunea ideilor și a sentimentelor sale ci produsul dolului și al fraudei.

S'au ascultat: d-nii avocați C. Telemacque și C. G. Disescu, din partea reclamanților, în susținerea reclamațiunii, și d-l avocat I. Brătescu, și sindicul G. A. Florian, în combateri.

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de Costache Bo-rănescu, contra pârâților Ion și Ecaterina Marinescu.

Având în vedere conclusiunile părților;

Având în vedere că cestiunile discutate de părți, în instanță sunt:

I) dacă e interzis judecătorului în materie civilă de a se servi, pentru a'și forma convingerea, de actele dresate, cu prilejul instrucțiunii scrise, a unei afaceri criminale;

II) Dacă sugestiunea și captațiunea, sunt cauze de anulare a testamentelor, și dacă în speță, testamentul defunctei, Sița Chirovicî, autentificat la No. 7325 din 20 Noembrie 1890 e opera sa, sau rezultatul uneltirilor viclene a soților Marinescu;

În ce privește prima cestiune:

Considerând, că nici un text de lege, nu oprește pe judecător de a căuta elementele trebuitoare convingerei sale, în actele întocmite cu prilejul unei proceduri criminale; că, ne existând o prohibițiune specială, e rațional a lăsa judecătorului, cea mai mare latitudine, în mijloacele de informațiunii, la cari să recurgă, pentru descoperirea adevărului;

Că, dacă, depunerile martorilor, în instrucțiunea penală scrisă, sunt luate în secret și în lipsa preventivului, din acest fapt, nu se poate deduce alt-ceva, de cât că, partea interesată, în instanța civilă, va avea dreptul să le combată;

Că, așa fiind, nu e nici o rațiune legală, de a înlătura din cauză actele de procedură criminală, dresate cu privilegiul instrucțiunii, crimei de omucidere, prin otrăvire, a defunctei Sița Chirovicî (Dosarul No. 217/92 al judecătorului de instrucție cabinetul 5 București).

În ce privește a doua cestiune:

Având în vedere actele de procedură criminală, întocmite cu privilegiul instrucțiunii ce s'a făcut, privitor la omorul prin otrăvire a defunctei Sița Chirovicî, ac-

tele dresate cu ocazia cererei de punere sub interdicție a numitei (Dosarul No. 2206/90 al tribunalului Ilfov, secțiunea I-a), precum și depunerile martorilor ascultați în instanță;

Considerând, că prin sugestiune se înțelege înrîurirea ce o persoană dobândește asupra alteia, pentru a o face să adopte o idee, sau să ia o rezoluțiune, pe care probabil n'ar fi luat-o de la sine; că există captațiune de câte ori prin demonstrațiunii de prietenie, adevărate sau simulate, prin îndemnări, măguliri, sau alte chipuri, cine-va ajunge a captiva buna voința altuia și a dobândi de la densus liberalități, pe cari alt-fel nu le-ar fi obținut; că sugestiunea și captațiunea, nefiind menționate de lege, nu constituiesc prin ele însăși, o cauză de anulare, a dispozițiilor cu titlu gratuit; că, însă captațiunea și sugestiunea, sunt cauze de anulare, când vor fi urmate de uneltiri viclene, sau alte mijloace din domeniul dolului și a fraudei, cari mijloace au avut de efect să împiedice ca voința dispunătorului, să fie expresiunea ideilor și a sentimentelor sale;

Considerând că din copriusul acestor acte, în fapt se constată că: Soții Marinescu, fiind chiriași caselor defunctei Sița Chirovicî și buni cunoscători a-î aceștia, știau că dēnsa, o bătrână bogată, în etate aproape de 80 de ani, slabă de minte și în imposibilitate de a'și administra averea, era neconținut preocupată de ideea, că rudele sale o persecută; că folosindu-se de această împrejurare și îmboldiți prin dorința să devie legatarii săi, soții Marinescu, urzesc planul, prin mijlocul căruia vor ajunge a sugera bătrânei, ideea de a testa în folosul lor și de a captiva buna ei voință;

Considerând că, spre a'și putea îndeplini scopul ce'l urmărea, reușesc a determina pe Sița Chirovicî, să părăsească locuința sa și să se strămute la dēnsii;

Că, o dată instalată în casa lor, ei căuta, pe de o parte să-i întrefie ura în contra rudelor, aflând în această împrejurare, mijlocul de a le înlătura, fără a se compromite; iar pe de alta, a linguși sentimentele sale de avariție punându-i tot la dispoziție și ne primind, în schimb, nici o răsplătă; că soții Marinescu au prim în casa lor pe Sița Chirovicî, numai și numai, în vedere de a deveni legatarii săi, iar nu după cum se pretinde, îmboldiți de milă,—Sița Chirovicî fiind persecutată de rudele sale—aceasta se stabilește, prin faptul, că tot la aceiași epocă Marinescu, era în ajunul unui faliment; că aceasta fiind starea sa materială, era o povară pentru casa sa, cheltuelile ce necesitau îngrijirea unei femei bătrâne și bolnavă, că în fine, fără nici un motiv 'și luase sarcina plăcută de a se interpune între această bătrână și furia unor rude lacome;

Că toate aceste neajunsuri, ce însuși ei și le ocazionase nu pot fi explicate prin pretinsul lor altruism, ce din nimic nu reese; ci din contră totul să lămurește, în mod firesc, prin testamentul defunctei Sița Chirovicî, care instalată în casa soților Marinescu la 1890, în același an, face testamentul autentificat la No. 7235,

prin care 'i institue ca legatarii săi universalii, lăsându-le mai toată averea sa, în valoare de 68000 lei;

Că pe lângă aceasta, se mai constată că soții Marinescu au înstreinat pe Sișa Chirovici de toate prietenile sale de odinioară, punând-o prin aceste mijloace, pe această femeie și bolnavă și slabă de minte, la complota lor dispoziție;

Că așa fiind și din toate acestea se stabilește pe deplin că prin uneltirile viclene a soților Marinescu, voința defunctei Sișa Chirovici a fost împedicată de a se manifesta, în libertate, și că testamentul numitei nu este expresiunea ideilor și a sentimentelor sale, ci produsul dolului și al fraudei și ca urmare trebuie să fie anulat;

Având în vedere și dispozițiunile art. 140 pr. civ.; Pentru aceste motive, redactate de d-l membru de ședință Victor Miclescu.

În numele legi admite acțiunea, și anulează testamentul defunctei Sișa Chirovici,

(ss) Victor Miclescu, Aurel Procopiu

(ss) Grefier, I. C. Măldărescu.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 22 Februarie 1897

Președinția D-lui D. G. MAXIM, Președinte

B. H. Ziner și alți asociați în firma „Unirea” cu Mendel Adlersberg

Ordinea publică. — Legi cari interesează ordinea publică. — Dacă se poate deroga prin convențiuni particulare.

Legi de ordine publică. — Ce se înțelege prin asemenea legi. — Statul persoanelor. — Legi de poliție, de ordinea jurisdicțiunilor, de guvernământ, etc. — Dacă copriind și acelea cari concernă bunurile.

Bunuri. — Convențiuni. — Dacă părțile pot deroga la legile ce concernă bunurile. — Când nu pot deroga.

Comerț. — Muncă. — Dreptul de a munci și a face comerț. — Pe ce este basat.

Convențiune. — Convențiunea prin care un comerciant se obligă către o societate sau către un alt comerciant de a nu face un comerț similar în aceeași localitate. — Dacă este valabilă și se poate executa.

Societate comercială. — Societate în nume colectiv. — Obligațiunile asociaților. — Dacă mai pot face afaceri de același obiect ca ale societății, pe seama lor. — Cesiune. — Cesionar al unei părți din beneficiile societății. — Dacă are vre-un raport juridic cu societatea. — Dacă poate lua parte și la beneficii și la bonificațiunea ce societatea i-ar fi acordat pentru obligațiunea ce acesta ar fi luat în folosul societății.

1) Nu se poate deroga prin convențiuni particulare la legile cari interesează ordinea publică.

2) Prin legi de ordine publică se înțelege toate acele cari fixează statul persoanelor, capacitatea sau incapacitatea alipită la acest stat și acele cari se referă la dreptul public, cum sunt legile de poliție, de ordinea jurisdicțiunilor și cele privitoare la guvernământ și funcțiunile publice, ast-fel că nu se poate copriinde, în general, în legile de ordine publică, acelea cari concernă bunurile.

3) Bunurile formează obiectul convențiunilor și în principiu părțile se bucură de cea mai mare libertate în contractele lor, ast-fel că în privința bunurilor, regula

este că părțile pot deroga la legile ce le concernă, iar prohibițiunea de a deroga este numai excepțiunea, așa că trebuie un interes general prea evident și expres formulat de legiuitor pentru a se putea admite că el limitează libertatea părților contractante și proclamă nulitatea convențiunilor cari deroagă la acest interes.

4) Dreptul de a munci și prin urmare de a comercia este negreșit, din toate bunurile inerente naturii umane, cel mai însemnat, pentru că se bazează pe libertate, principiul consacrat preutindenea în complexul legiuirilor noastre.

5) Convențiunea prin care un fabricant sau comerciant se îndatorează către o societate sau un consorțiu de fabricanți sau comercianți, de a nu mai fabrica cutare obiect sau a exploata cutare comerț, cum ar fi de pildă de a nu mai exploata vre-o fabrică de apă gazoasă în cutare localitate, pe timpul cât societatea cu care a contractat, și care ar fabrica sau ar exploata același fel de comerț în aceeași localitate, va continua cu fabricarea sau exploatarea acestui comerț, obligațiune luată în schimbul unui equivalent, unei despăgubiri, această convențiune neprevăzând o interdicțiune absolută de lucru pentru cel ce se obligă, întru cât acesta rămâne stăpân să facă acel comerț în altă localitate, este valabilă, obligă pe părți autorizându-le să ceară executarea ei.

6) În societățile comerciale în nume colectiv, asociații nu pot să se intereseze ca asociați cu responsabilitate nemărginită în alte societăți având același obiect, și nici să facă operațiuni pe comptul lor sau pe comptul altor persoane, în același fel de comerț, fără consimțământul celor-l-alți asociați, această interdicțiune însă nu se aplică cesionarului unei quote din beneficiile asociațiunii, căci acest cesionar n'are, dupe art. 80 din codul comercial, nici un raport juridic cu societatea, așa că nimic nu'l împiedică de a lua parte la beneficii ca cesionar, și în același timp de a se folosi de bonificațiunea ce societatea i-ar fi acordat printr-o convențiune, înainte de a deveni cesionar al unei quote din beneficii, pentru vre-o obligațiune ce acesta ar fi luat în folosul societății.

S'au ascultat: d-nii avocați P. Missir, G. S. Cristofor și D. Botez, din partea firmei oponente B. H. Zinner, și d-nii avocați I. Voșel, G. Niculeanu și Vasilie Dimitriu, din partea intimatului Mendel Adlersberg.

Tribunalul deliberând,

Asupra opozițiunii făcută de către B. H. Zinner și cei-l'alți, proprietarii firmei Zinner et C-nie și asociați ai fabricii de băuturi gazoase „Unirea”, contra sentinței acestei secțiuni No. 124 din 20 Mai 1896, prin care li s'a respins apelul pornit contra cărții de judecată No. 311/96 a judecătoriei de pace No. 1 din Iași, după care admițându-se reclamațiunea lui Mendel Adlersberg, se condamnă citații asociați ca să-i plătească 450 lei cu procente de la 7 Decembrie 1895 și alți 580 lei cu procente de la 1 Martie 1896 plus cheltueli de judecată;

Având în vedere că după hotărîrea primei instanțe și conclusiunile puse în apel, reclamantele Mendel Adlersberg și basează dreptul său pe o convențiune scrisă

intervenită între densusul și firma comercială Zinner et C-nie, la 21 Decembrie 1894, după care Adlersberg se îndatorește a nu mai concura de la această dată și cât timp va dura societatea în cesiune, obligându-se astfel, Adlersberg pe de o parte a numai exploata fabrica de apă gazoasă ce o avea în Iași, iar firma Zinner et C-nie a-și plăti în schimb suma de 1600 lei pe an cu începere de la 1 Octombrie 1894, sumă care după convențiunea verbală urmată între părți și necontestată s'a redus apoi la 1000 lei pe an, până la sfârșitul asociațiunii tovarășilor firmei Zinner et C-nie, prelungită de ocamdată până la 26 Octombrie 1897, după cum se constată din contractul de asociațiune modificator, din 1 August 1895, autentificat de Trib. Iași, secția III la No. 3271;

Având în vedere că asociații firmei Zinner et C-nie, se opun la executarea convențiunii încheiate cu Mendl Adlersberg și în acest scop, propun, în primul loc, că ți lipsește o cauză *licită*, pentru că, coprinzând clauza după care lui Adlersberg i se prohibă dreptul de a exploata o altă fabrică de apă gazoasă în Iași, pe tot timpul cât va întreprinde aceiași exploatare firma Zinner, împedică concurența și deci ar fi contrară interesului general și ordinii publice, care reclamă ca concurența să fie liberă în interesul îmbunătățirii producțiilor;

Considerând că dacă după art. 5 din cod. civil, nu se poate deroga prin convențiunii particulare la legile care interesează ordinea publică, așa că fără îndoială asemenea acte sunt lovite de nulitate, nu este mai puțin adevărat că în această privință, se înțelege prin legi de ordine publică, toate acele care fixează statul persoanelor, capacitatea sau incapacitatea alipită la acest stat și acele care se referă la dreptul public precum sunt legile de poliție, de ordinea jurisdicțiunilor și cele privitoare la guvernământ și funcțiunile publice, neputându-se cuprinde în general în legile de ordine publică, acele care concernă bunurile;

Considerând că bunurile formează obiectul convențiunilor și părțile se bucură în principiu de cea mai mare libertate în contractele lor; regula fiind că dăsele pot să deroga la legile care le concernă și excepțiunea fiind numai prohibițiunea de a deroga; așa că trebuie un întet general prea evident și expres formulat de legiuitor pentru ca să putem admite că el limitează libertatea părților contractante și proclamă nulitatea convențiunilor care deroga la acest interes;

Considerând că din toate bunurile inerente naturii umane, dreptul de a munci și prin urmare de a comercia este negreșit cel mai însemnat, pentru că se bazează pe libertate, principiu consacrat pretutindinea în complexul legiuirilor noastre.

Considerând că pornind de la această regulă, câtă să examinăm dacă clauza absolută ca timp și mărginită ca localitate, cum există în specie, după care o persoană se îndatorește prin o convențiune de a nu comercia sau a face o industrie similară într'o anumite localitate, un interval nedeterminat și în schimbul unui equivalent, obligă sau nu pe părți, autorisând deci condamnarea la execuțiune;

Considerând că dacă unui juriconsulți consideră nule și fără putere, clause de felul acesta, invocând ca motiv principal, atingerea libertății de muncă, și ca texte de lege prin analogie, art. 1471 cod. civ., care prevede că locațiunea de servicii nu se poate închiria de cât pentru o întreprindere determinată și pentru un timp mărginit, susținând că aceiași soluțiune trebuie dată când interdicțiunea este absolută, fie chiar ca timp sau numai ca localitate, pentru că în definitiv, lucrul se reduce la o locațiune perpetuă a muncii umane ceea ce legea oprește sau la împedicarea dreptului de a munci, ceea ce ordinea publică nu poate permite; (Laurent, Principes, vol. XIV pag. 189), totuși, este de observat, că în asemenea clause dreptul de muncă nu este știrbit, pentru că contractantul nu este oprit în mod absolut de a comercia nici odată și nici într'o parte putând face aceasta în altă localitate și dacă în realitate suferă oare-care atingere în exercițiul dreptului său de a fi comerciant sau industriaș, aceasta nu însemnează violarea ordinii publice ori a libertății de muncă, și nu va să zică că i s'ar da facultatea de a sfărîma convențiunii încheiate în deplină capacitate și în conformitate cu legea. De altminterlea restricțiunii și atingerii la libertate se ved mereu în diferite convențiunii privitoare la dreptul de proprietate sau alte drepturi private și nimeni nu poate cere nulitatea lor, pentru că tocmai adevărata libertate constă în recunoașterea drepturilor dobândite și buna organizațiune a societății se fundează pe eficacitatea invoețiilor și pe sancțiunea serioasă, consacrată de legi a invoețiilor valabil formate între părți. (Demolombe, Vol. XXIV, pag. 307; Aubry et Rau, Code civil, IV pag. 323, Bédaride, Questions de droit, pag. 235);

Considerind că în convențiunea încheiată între părțile din litigiu, Mendl Adlersberg indatorindu-se numai de a nu exploata vre-o fabrică de apă gazoasă în Iași, cât timp va dura firma apelantă, libertatea muncii în cea ce'l privește subsistă, intru cât nu se prevede o interdicțiune absolută de lucru, așa că restricțiunea ce i se aduce în privința exercitărei acestui comerț neequivalând cu însăși desființarea dreptului de a comercia, se înțelege cat de puțin fundată este teoria susținută de către reprezentanții firmei apelante;

Având în vedere, că asociații firmei Zinner et C-nie opun în al doilea loc, în interesul neexecuțiunii convențiunii încheiate cu Mendl Adlersberg, desființarea ei prin faptul că acesta după modificarea contractului de asociațiune, a cumpărat o parte din drepturile ce fratele său Marcu Adlersberg avea în această societate, și astfel devenind la rîndul său tovarăș de drept și de fapt, n'ar putea pe de o parte să beneficieze de profiturile fabricii Zinner et C-nie și pe de alta să primească o sumă anuală în baza convențiunii pe care și razimă acțiunea și prin care se îndatorește a nu exploata direct ori indirect vre o fabrică similară în Iași.

Considerând că dacă, în realitate, după art. 112 din cod. comercial asociații în nume colectiv nu pot să se intereseze ca asociații cu responsabilitate nemărginită în alte societăți având același obiect, și nici să facă operațiuni pe contul lor sau pe contul altor persoane în același fel de comerț, fără consimțământul celor-l'alți

asociații, totuși această dispozițiune nu poate fi invocată cu succes de firma apelantă, pentru că chiar cu numeroșii martori ce a produs în instanță și după toate efortările întrebunțate n'a dovedit că Mendl Adlersberg a devenit asociat în înțelesul legii după încheierea convențiunei sus citate. În adevăr, din actele înfățișate se stabilește că după încheierea contractului modificător al firmei Zinner, Marcus Adlersberg, căruia i se cedase și drepturile fostului asociat M. H. Cronberg, a cedat la rîndul său aceste drepturi de cinci procente la fabrica Zinner intimatului Mendl Adlersberg, după cum se dovedește prin actul de cesiune din 25 August 1895 și autentificat la No. 182/95 și din notificațiunea din 6 Septembrie același an, prin care cesionarul face cunoscut firmei că deși nu este asociat va lua parte numai la beneficii și fondul societății cuvenit cedentului său în proporție de cinci la sută ;

Din depunerile tuturor martorilor ascultați, se constată tocmai contrarul susținerilor firmei apelante, pentru că numai Ișic Grünberg și Iosef Șmilovici arată că Mendl a răfuit în câte-va rînduri pe agenții fabricii care transportau sticlele cu apă în oraș, a scris într-o condică numărul sifoanelor expediate și a asvârlit niște capete de sifoane, dispozițiunii pe care le luase numai în lipsa fratelui său asociatul Marcu Adlersberg, după cum arată mașiniștii M. Cohn și Osias Halberthal și precum s'a dovedit și prin procura din 17 Octombrie 1895, prin care a fost autorizat de a 'l înlocui chiar la desbaterile asociațiilor și la votare în intervalul acestei lipse, procură semnată de Marcu și scrisă de asociatul M. Zoller, după cum a recunoscut acesta în ședința de la 17 Octombrie 1896, când i s'a consemnat această declarație în jurnalul No. 4236. Imprejurarea că Cronberg a cedat mai întîiu partea sa lui Marcu, și apoi de către acesta s'a făcut cesiunea către intimat, n'are de asemenea nici o importanță, căci după data actelor se vede că între ambele cesiuni s'a strecurat un interval mai bine de patru luni, și apoi însuși martorul Sal. Eikenkatz, care a redactat actul, cu toate că e confus în arătările sale, precizează formal că intențiunea intimatului a fost de a nu deveni asociat. Interesul ce purta afacerilor asociației se explică tocmai prin această calitate, care îi dădea drept la beneficii și este de neexplicat cum apelanții caută să 'l scoată asociat numai din acest prilej, ce le este absolut defavorabil ;

Considerând deci, că fiind stabilit că Mendl Adlersberg este numai cesionarul unei quote din averea socială a firmei Zinner, el n'are după art. 80 din codicele comercial și nici un raport juridic cu societatea ; așa că nimic nu 'l împiedică de a lua parte la beneficii ca cesionar și în acelaș timp de a se folosi de bonificațiunea acordată prin convențiune ;

Avînd în vedere că în împrejurările expuse opozițiunea firmei apelante cată a fi respinsă ca neîntemeiată, și întru cât reclamantele Mendl Adlersberg dovedește că a suportat cheltueli în a doua instanță avînd mai multe termine, Tribunalul în aprecierea sa, găsește just a 'l acorda suma de două-sute cinci-zeci lei cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte, Respinge opozițiunea, etc.

(ss) D. G. Maxim, C. Grigoriu, C. Crupenschi.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN EVREUX

Audiența din 16 Decembrie 1896

Președenția D-lui LAMBERT, Președinte

Partagiū. — Cerere. — Prescripțiune. — Intrerupere.

Cererea în partagiū făcută de un comostenitor contra altui comostenitor intrerupe prescripțiunea de 30 de ani.

Tribunalul deliberînd,

Avînd în vedere sentința dată de acest tribunal la 28 Mai 1895 asupra cererei în partagiū făcută de d-na X... contra d-lui X... ;

Avînd în vedere că, spre executarea acestei hotăriri s'a procedat, de către notarii însărcinați, la liquidarea moștenirilor soților X... cum reese din procesul-verbal cu data de 28 Mai 1896 ;

Că d-na X... cere tribunalului să omoloage pur și simplu lucrarea notarilor ;

Că X... se opune la această omologare invocînd diferite mijloace ce trebuiesc examinate succesiv :

I-iū, II-lea și al III-lea fără interes ;

4-lea Avînd în vedere că X... susține că a plătit oare-care sume pe care liquidarea nu i le ține în seamă, și, în subsidiar, opune prescripțiunea de 30 de ani ;

Avînd în vedere că plățile ce dînsul invoacă nu se probează și nu sunt recunoscute de d-na X... ;

Că prescripțiunea de 30 ani a fost intreruptă prin chemarea în partagiū făcută contra lui X... de către d-na X... cu data de 1 Mai 1895 ;

Că reclamațiunea făcută de X... în această privință nu este justificată ;

Pentru aceste motive, omoloagă, etc. . .

La Loi.

BIBLIOGRAFIE

A apărut 2 volume :

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

DE

PROCEDURA CIVILA

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

Doctor în drept, Avocat

Primul volum conține: *Legea judecătorilor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărnicii, legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.*

Volumul al II-lea conține :

ESECUȚIUNEA SILITA

Ambele volume fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vânzare la autor *str. Plantelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat poștal.

Fie-care volum costă lei 12; ambele vol. 24 lei